

Na Vítkově se sešli příslušníci 4. praporu UNPROFOR, dostali ocenění od ministryně obrany

3.10.2025 - | Vojenský historický ústav Praha

UNPROFOR (United Nations Protection Force) byla mírovou operací OSN, která působila na území bývalé Jugoslávie v době občanské války. Jejím hlavním úkolem bylo oddělení válčících stran a ochrana civilního obyvatelstva. Tehdejší Československo se do mise zapojilo hned od počátku, o vytvoření čs. jednotky rozhodla federální vláda 16. ledna 1992. Česká republika pak v misi pokračovala.

„Mise UNPROFOR, respektive UNCRO pod hlavičkou OSN rozhodně nebyla bez rizik. Střet Srbů s Chorvaty i s muslimy z Bosny a Hercegoviny měl pro mnohé příslušníky mírových jednotek bohužel i fatální dopady. Naše země v misi UNPROFOR, která se později transformovala na misi UNCRO, přišla o šest lidských životů, sedmý byl pak slovenský voják,“ připomněla v projevu ministryně obrany Jana Černochová.

Zástupce náčelníka Generálního štábu - inspektor AČR generálmajor Miloslav Lafek poznamenal, že vojáci 4. praporu sloužili v kritickém období, kdy se blížil konec operace UNPROFOR a začátek nové operace UNCRO. „ “ řekl.

V misi UNPROFOR/UNCRO zahynulo celkem šest českých a jeden slovenský voják, 4. prapor přišel o dva – podporučíky i. m. Petra Valeše a Ludka Zemana. Oba plnili osudného 8. srpna 1995 úkol na pozorovacím stanovišti Tango 23 Repetitor, když je zasáhly minometné granáty. Ty zranily celkem pět našich vojáků, dva z toho smrtelně.

Na Vítkově dnes byli přítomni rodinní příslušníci nejen těchto dvou, ale také dalších, kteří se z nasazení v bývalé Jugoslávii nevrátili. Všem ministryně obrany udělila in memoriam Pamětní odznak k 30. výročí zahájení mírové mise UNPROFOR. Stejně vyznamenání pak převzalo více než 200 příslušníků 4. praporu.

„Byli jsme rozmístěni v tzv. Republice srbská krajina, střežili prostor o rozloze téměř 2000 kilometrů čtverečních a udržovali linii oddělující nepřátelené strany v délce 90 kilometrů. Naším úkolem bylo nejen monitorovat dodržování příměří, ale také chránit civilní obyvatelstvo, kterého v celé oblasti žilo téměř půl milionu,“ připomněl okolnosti mise podplukovník Ludovít Cirok, bývalý velitel 4. praporu.

„Vážíme si všech našich válečných veteránů, kteří před 30 lety plnili úkoly v misích UNPROFOR či UNCRO. Reprezentovali jste naši zemi a pomohli jste naplnit hlavní poslání těchto misí – tedy vrátit mír na Balkán,“ poděkovala nastoupeným ministryně obrany.

Součástí setkání byla i vernisáž výstavy První prapor, kterou připravil Vojenský historický ústav Praha. Autory expozice jsou historici Petr Janoušek, Jindřich Marek a také Miroslav Vyšata, jenž byl sám příslušníkem prvního praporu UNPROFOR. Výstava mapuje celé působení prvního praporu: mimo jiné příčiny války v bývalé Jugoslávii, techniku a výzbroj praporu, kontakty vojáků s domovem nebo okolnosti návratu domů do již rozděleného státu.

Operace UNPROFOR/UNCRO, Chorvatsko

O účasti naší armády v mírových misích na území bývalé Jugoslávie rozhodla vláda tehdejší ČSFR svým usnesením z ledna 1992. Českoslovenští/čeští vojáci vybudovali od jara 1992 společně se zahraničními partnery v mírové operaci OSN UNPROFOR (United Nations Protection Force) v oblasti zvané Srbská Krajina řadu kontrolních a propouštěcích stanovišť, organizovali mobilní pozorovací týmy a doprovázeli konvoje s humanitární pomocí a uprchlíky. Jednotku v síle praporu tvořily tři roty s 500 vojáky. Velitelství, logistika a druhá rota byly dislokovány v kempu Borje nedaleko obce Korenica (dříve Titova Korenica). První rota sídlila v obci Jezerce a třetí rota v obci Udbina. Prapor byl začleněn do struktury sektoru JIH (velitelství v Kninu) spolu s prapory z Francie a Keni, později z Kanady a Jordánska. Po vzniku České republiky a Slovenské republiky (1. ledna 1993) působil na území bývalé Jugoslávie ještě tři měsíce společný československý prapor. V roce 1994 byl samostatný český prapor rozšířen o mechanizovanou, průzkumnou a ženijní rotu, protitankovou četou a polní chirurgickou nemocnici a počet vojáků vzrostl téměř na tisíc.

Na svou činnost v operaci UNPROFOR navázali v roce 1995 čeští vojáci i v následné, nově ustavené operaci UNCRO (United Nations Confidence Restoration Operation). Do mise UNCRO byl začleněn 3. mírový prapor České republiky. V průběhu této operace zahájila 4. srpna 1995 chorvatská armáda operaci Oluja, kdy zaútočila na frontě dlouhé 630 kilometrů proti silám Republiky Srbská Krajina s cílem obnovit chorvatskou kontrolu nad 10 400 km² svého území reprezentujícím 18,4 % rozlohy státu. Během níž byla pozorovací stanoviště mírových sil vystavena dělostřelecké, minometné, tankové či pěchotní palbě.

V lednu 1996 se část jednotky stala součástí českého kontingentu mise UNTAES (United Nations Transition Administration in Eastern Slavonia), která dohlížela na opětovnou integraci Východní Slavonie do Chorvatska. Další část jednotky byla zařazena do českého kontingentu v operaci IFOR v Bosně a Hercegovině. Zbývající část jednotky se přesunula zpět do České republiky.

Operace UNPROFOR se zúčastnilo v letech 1992 až 1995 celkem 2 250 československých/českých vojáků. Následnou operací UNCRO prošlo v letech 1995 až 1996 celkem 750 vojáků.

<https://www.vhu.cz/na-vitkove-se-sesli-prislusnici-4-praporu-unprofor-dostali-oceneni-od-ministryne-o-brany>